

OD REDAKCJI

Kolejny numer naszego wydziałowego kwartalnika otwiera ks. Ryszard Selejdak, który omawia dyspozycje dotyczące diakonatu stałego wydane przez Sobory od IV do XVI wieku. Sobory te odbywające się w Kościele zarówno na Zachodzie, jak i na Wschodzie od IV do XVI wieku wydały szereg dyspozycji dotyczących statusu osobistego i funkcjonalnego diakonów. Soborowe dekrety i kanony dotyczyły w szczególności tożsamości prawnej i teologicznej diakonów, ich sakramentalnych prerogatyw, wykonywanych zajęć, funkcji liturgicznych, celibatu, dolnej granicy wieku dopuszczenia do święceń, sposobu ubierania się i zachowania. Szczególną uwagę poświęciły działalności charytatywnej diakonów jako najbardziej ich charakterystycznej posługi. Postanowienia soborowe były często reakcją na nadużycia, które zdarzały się w życiu Kościoła.

Ks. Maciej Flader wypowiada się nt. postprawdy będącej efektem błędnego poszukiwania prawdy. Zjawisko to pojawiło się pod koniec XX wieku jako określenie na zafałszowanie rzeczywistości w przestrzeni medialnej w celu budowania popularności jednostki lub partii politycznej. Polega ono na akcentowaniu treści, o których autorzy są przekonani, że spodobają się szerszej publiczności. W wyniku tego prawda sprowadzona jest do kryterium popularności, a sam człowiek staje się weryfikatorem nadawanych treści. Ponadto następuje głęboka deprecjacja prawdy na rzecz treści. Konsekwencją tego zjawiska, jak zauważa Autor, jest demoralizacja świata wartości oraz kwestionowanie wartości jako ważnego elementu życia ludzkiego. Kościół wypowiedział się na temat publiko-

wania fałszywych treści, podkreślając niemoralność tego czynu, w którym nadawca umyślnie wprowadza adresata w błąd, co więcej, papież Franciszek wskazał na trwanie w Chrystusie – Prawdzie odwiecznej jako fundamentalne w walce z kłamstwem.

Ks. Daniel Brzeziński przedstawia genezę i ewolucję mszału. Autor zauważa, że zanim mszał pojawił się jako jednolita księga liturgiczna przeznaczona do sprawowania Eucharystii, w celebracji Mszy św. używano wielu ksiąg: sakramentarzy, lekcjonarzy, ewangeliarzy (ewangelistarzy), graduałów i antyfonarzy, a także tekstów zawierających rubryki mszalne. W IX wieku rozpoczyna się proces scalania różnych ksiąg w jedną księgę liturgiczną, co w rezultacie spowodowało powstanie mszału pełnego (*missale plenarium*, *missale completum*), do którego wprowadzono także rubryki przejęte z przepisów określających sposób wykonania liturgii (*ordines*).

Ks. Paweł Szczepaniak swoim opracowaniem wypełnienia lukę w literaturze polskiej dotyczącą nauczania G. B. Montiniego na temat sztuki i roli artysty we wspólnocie Kościoła. Z wielu przemówień i homilii biskupa Mediolanu z lat 1954–1963 autor wybrał te, które dobrze odzwierciedlają ideę jego niezmordowanego poszukiwania dialogu między duchowością chrześcijańską a twórczością artystyczną po II wojnie światowej. Misje Święte podjęte na początku episkopatu dla diecezji mediolańskiej, budowa nowych kościołów, wpływ liturgii na kształtowanie wnętrza świątyni, to tylko niektóre tematy poruszone przez Montiniego, które pozwoliły na lepsze zrozumienie roli twórców w dziele ewangelizacji.

Ks. Krzysztof Rogala przybliży tematykę Rady kapłańskiej jako jednego z tych organów, które zostały powołane do istnienia dzięki reformie soborowej. Autor prezentuje, w jaki sposób ten nowy organ Kościoła partykularnego został wdrożony w diecezji włocławskiej. Ukazane zostało działanie kolejnych biskupów włocławskich dokonujących recepcji prawa powszechnego na terenie swojej diecezji w tej materii.

W dziale Orient Mieczysław Celestyn Paczkowski OFM pisze nt. głębokich i dalekich związków oraz dziejów Etiopczyków w Ziemi Świętej. Z kolei Michael Abdalla przedstawia ogólny zarys kontaktów między Antiochią i Aleksandrią, czyli między chrześcijanami Syro-Mezopotamii i Egiptu. Zakres tych relacji obejmował wymianę patriarchów

i trwające do dziś zgodne stanowiska w kwestiach dogmatów wiary, a także udzielanie sobie nawzajem wsparcia i schronienia w czasach prześladowań, szczególnie po Soborze.

Jak zawsze polecamy do lektury działu sprawozdań i recenzji.

Ks. Krzysztof Konecki